

Labklājības ministrija

Skolas iela 28, Rīga, LV - 1331, tālr. 67021600, fakss 67276445, e-pasts lm@lm.gov.lv, www.lm.gov.lv

Rīgā

Nr. _____

Latvijas Republikas tiesībsargam

Par bērna piedzimšanas pabalstu

Labklājības ministrija (turpmāk – Ministrija) 2020.gada 5.februārī saņēma Latvijas Republikas tiesībsarga (turpmāk – Tiesībsargs) atzinumu pārbaudes lietā Nr.2021-03-23DC, kurā vērtēts vai audžuģimenei ir tiesības saņemt bērna piedzimšanas pabalstu.

Valsts sociālo pabalstu likuma 2.pants nosaka, ka valsts sociālie pabalsti ir valsts atbalsts naudas izmaksu veidā, kuru saņem pie noteiktām iedzīvotāju grupām piederīgas personas situācijās, kad ir nepieciešami papildu izdevumi vai kad šīs personas nespēj gūt ienākumus. Viens no pabalsta veidiem ir bērna piedzimšanas pabalsts un saskaņā ar Valsts sociālo pabalstu likuma 8.panta pirmo daļu bērna piedzimšanas pabalstu piešķir:

- 1) vienam no bērna vecākiem;
- 2) personai, kura ņēmusi aizbildnībā bērnu līdz viena gada vecumam.

Minētā norma neparedz, ka audžuģimenei, kā tas ir noteikts aizbildnim, būtu tiesības saņemt bērna piedzimšanas pabalstu par audžuģimenē ievietotu bērnu līdz viena gada vecumam. Savukārt Valsts sociālo pabalstu likuma 16.panta trešajā daļā noteikts, ka, ja tas nepieciešams bērna personisko interešu aizstāvībai, ar bāriņtiesas īpašu lēmumu valsts sociālo pabalstu var piešķirt jebkurai no minētā likuma 4.panta pirmajā daļā noteiktajām personām, kura faktiski audzina bērnu.

Bāriņtiesu likuma 18.panta 4. un 5.punkts nosaka, ka bāriņtiesa, aizstāvot bērna personiskās intereses attiecībās ar vecākiem, aizbildņiem un citām personām, lemj par valsts sociālo pabalstu, apgādnieka zaudējuma pensijas un atbalsta ar celiakiju slimiem bērniem, izmaksu pārtraukšanu personai, kura bērnu neaudzina, un izmaksāšanu personai, kura faktiski audzina bērnu, vai izmaksāšanu pašam bērnam, ja viņš sasniedzis 15 gadu vecumu.

Bāriņtiesai normatīvajos aktos nav noteikti ierobežojumi attiecībā uz īpašā lēmumu pieņemšanu par kādu no sociālo pabalstu veidiem. Bāriņtiesa ir tiesīga lemt par jebkura valsts sociālā pabalsta izmaksāšanu personai, kura

faktiski audzina bērnu. Bāriņtiesai ir jāievēro divi kritēriji: 1) lēmums ir jāpieņem bērna interesēs; 2) lēmums jāpieņem, ievērojot to personu loku, kurām ir tiesības uz valsts sociālajiem pabalstiem atbilstoši Valsts sociālo pabalstu likuma 4.panta pirmajā daļā noteiktajam.

Tādējādi, Ministrija lūdza Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekciju, veikt labojumus metodiskajā materiālā "Rokasgrāmata bāriņtiesām" un par izmaiņām informēt bāriņtiesas, papildus vēršot uzmanību, ka bērnam iegādātās mantas, mainot ārpusģimenes aprūpes formu, ir nododamas nākamajam aprūpētājam, kurš turpina rūpēties par bērnu.

Ministrija vērtēs iespēju veikt grozījumus Valsts sociālo pabalstu likuma 8.panta pirmajā daļā, nosakot, ka audžuģimenēm ir tiesības saņemt bērna piedzimšanas pabalstu, tādējādi nodrošinot bērna labāko interešu ievērošanu un novēršot normatīvo aktu interpretācijas iespējas, ņemot vērā, ka ir gadījumi, kad bērns, no kura māte ir atteikusies pēc dzemdībām nereti tiek ievietots audžuģimenē. Kā arī Ministrija vērtēs iespēju pilnveidot tiesisko regulējumu par pabalsta apgērbu un mīkstā inventāra iegādei apmēru un izmaksas kārtību.

Valsts sekretārs

*Dokuments parakstīts ar drošu
elektronisko parakstu un satur
laika zīmogu*

I.Alliks

10.06.2021.
Rita Paršova
rita.parsova@lm.gov.lv
67782954
21-N/8450